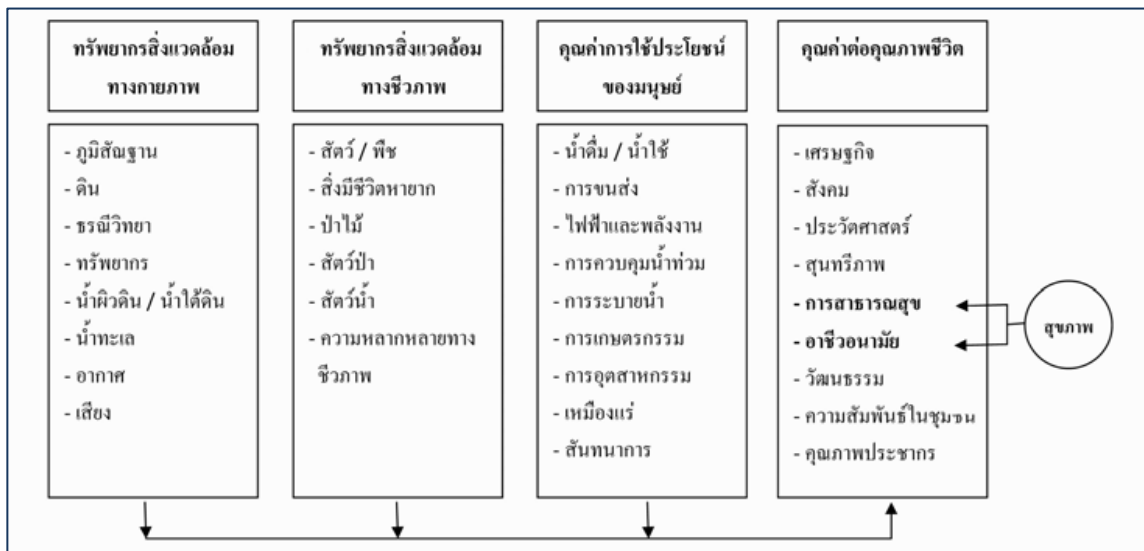

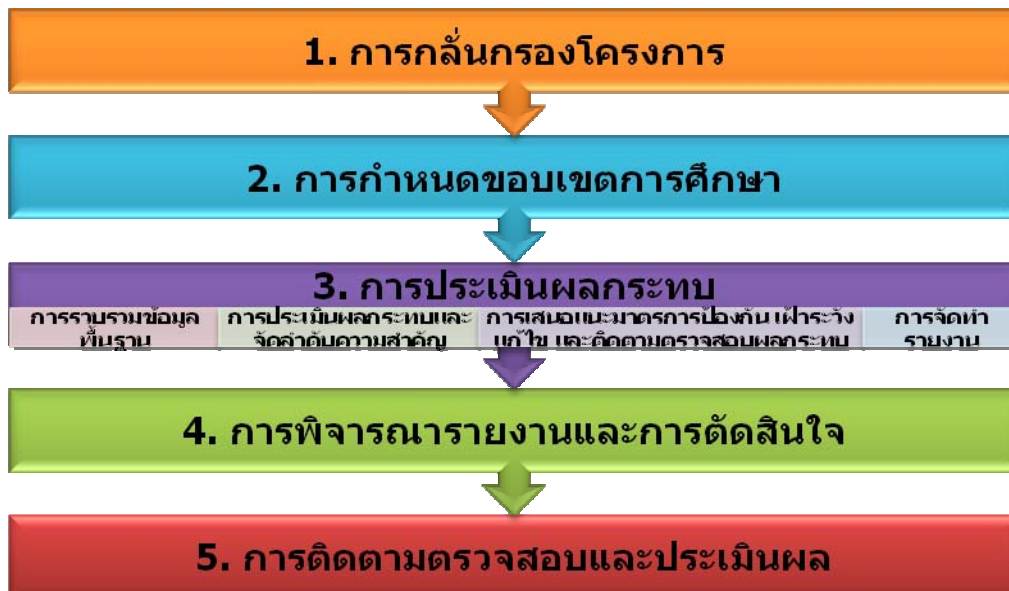
การประเมินผลกระทบทางสุขภาพในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เดิมข้อมูลสุขภาพมีการศึกษาอยู่แล้วในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ซึ่งปรากฏในหัวข้อ “สาธารณสุขและอาชีวอนามัย” หรือ “สาธารณสุขและภาวะโภชนาการ”¹ แต่เนื่องจากข้อมูลด้านสุขภาพยังไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ต่อผลกระทบด้านอื่นๆ หรือ การวิเคราะห์มีลักษณะแยกส่วนและไม่ได้เชื่อมโยงทรัพยากรสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ กับประเด็นด้านสุขภาพ นอกจากนี้ประชากรที่ศึกษาก็ไม่มีลักษณะจำเพาะ² จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบทางสุขภาพแยกไว้เฉพาะในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 1 ความเชื่อมโยงของข้อมูลสุขภาพในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 2 ขั้นตอนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

¹ กรณีโครงการพัฒนาพัฒนาแหล่งน้ำ

² ในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ จะมีการศึกษาในเรื่องประชากรกลุ่มเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบต่อสุขภาพที่ชัดเจนมากขึ้น

ตารางที่ 1 คำอธิบายขั้นตอนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

ขั้นตอน	คำอธิบาย/หลักการ
1. การกลั่นกรองโครงการ (Screening)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นขั้นตอนที่มีการวิเคราะห์รายละเอียดโครงการ เช่น วัตถุประสงค์ ลักษณะโครงการ ที่ตั้ง แผนงานการพัฒนาโครงการ การออกแบบ กิจกรรม การก่อสร้าง การดำเนินโครงการ การดูแลรักษา การปิดดำเนินการ ของโครงการ - เพื่อการระบุสิ่งคุกคามสุขภาพ พื้นที่และประชากรที่อ่อนไหว หรือมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ หากมีการพัฒนาโครงการ
2. การกำหนดขอบเขตการศึกษา (Scoping)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นขั้นตอนที่ทำให้ ประเด็นการศึกษามีความชัดเจนมากขึ้น โดยเน้นปัจจัย กำหนดสุขภาพหรือประเด็นผลกระทบที่สำคัญที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีการพัฒนาโครงการ - กลไกการได้มาซึ่งขอบเขตการศึกษา อาจมาจากการชั่งน้ำหนักอย่างมีดุลยภาพระหว่าง การปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญ และกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน³ มาช่วยในการจัดลำดับความสำคัญ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญ คือ ความรุนแรง (Severity) และ โอกาสของการเกิด (Occurrence) ของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
3. การประเมินผลกระทบ (Assessment) และการจัดทำรายงาน ⁴	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ (กาย จิต สังคม และ ปัญญา) - องค์ประกอบ ที่สำคัญ ได้แก่ (1) ข้อมูลของสิ่งคุกคามสุขภาพ การเจ็บป่วย และ ปัจจัยกำหนดสุขภาพอื่นๆ (2) ขนาดของความเสี่ยงและผลกระทบทางสุขภาพ ทั้งทางบวกและลบ (3) ความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยกำหนดสุขภาพกับผลกระทบทางสุขภาพ (4) มาตรการในการลดผลกระทบทางสุขภาพและ มาตรการติดตามตรวจสอบ - ขั้นตอนการประเมิน ได้แก่ (1) การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Information/Profiling) (2) การประเมินและจัดลำดับความสำคัญของผลกระทบ (3) การเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบและการจัดทำรายงาน
4. การพิจารณารายงานและการตัดสินใจ (Review and Decision Making)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นไปตาม พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 - แนวทางการพิจารณารายงาน จะให้ความสำคัญกับ (1) ผลกระทบทางสุขภาพต่อประชากรกลุ่มเสี่ยงและในเชิงองค์รวม (2) ผลกระทบที่แต่ละกลุ่มจะได้รับ ทั้งบวกและลบ (3) ความเหมาะสมของมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบทางสุขภาพสำหรับแต่ละกลุ่ม และมาตรการส่งเสริมให้เกิดผลกระทบทางบวกต่อสุขภาพ
5. การติดตามตรวจสอบและประเมินผล (Monitoring and Evaluation)	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของการประเมินผลกระทบที่ศึกษาไว้ - การตรวจสอบว่ามาตรการป้องกันและลดผลกระทบได้ถูกนำไปปฏิบัติหรือไม่ - การประเมินประสิทธิภาพของมาตรการดังกล่าว

³ ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (Scoping) ในกรณี การประเมินผลกระทบทางสุขภาพสำหรับโครงการหรือกิจการที่เข้าข่ายเป็นโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ หน่วยงานเจ้าของโครงการต้องดำเนินการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (ค.1) ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วันที่ 29 ธันวาคม 2552 ด้วย

⁴ การประเมินผลกระทบ (Assessment) และการจัดทำรายงาน ในกรณี การประเมินผลกระทบทางสุขภาพสำหรับโครงการหรือกิจการที่เข้าข่ายเป็นโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ หน่วยงานเจ้าของโครงการโดยผู้ศึกษา ต้องดำเนินการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเพื่อทบทวนร่างรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงฯ (ค.3) ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วันที่ 29 ธันวาคม 2552 ด้วย

ในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงฯ จะต้องครอบคลุม “ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ” ดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย⁵ (รูปที่ 3)

รูปที่ 3 ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

⁵ ในเอกสารแนบท้ายประกาศ (ข.) ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วันที่ 29 ธันวาคม 2552

กรณีการศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงฯ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยโสมง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี มีขั้นตอนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพดังแสดงใน รูปที่ 4

